

Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

— przewodnik

MIASTO przyjazne dla
**SPRAWIEDLIWEGO
HANDLU**

Wprowadzenie

W drugiej dekadzie XXI wieku Sprawiedliwy Handel (SH) staje się najbardziej rozpoznawalną formą pomocy świadczonej na rzecz rozwoju uboższego Południa. W działania SH zaangażowane są organizacje pozarządowe, firmy, a także konsumenci. Trwałemu wzrostowi sprzedaży produktów SH towarzyszy rozwój promujących go akcji społecznych. W krajach, których mieszkańcy stykają się z ideą Fair Trade od kilkudziesięciu lat, można mówić o **obywatelskim ruchu poparcia dla Sprawiedliwego Handlu**. Jego owocem jest kampania *Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu* (ang. Fair Trade Towns).

Kampania ta zapoczątkowana została w 2000 roku przez grupę entuzjastów Sprawiedliwego Handlu z brytyjskiego miasteczka Garstang. W ciągu jednej dekady przeprowadzono szereg akcji promocyjnych, organizowanych przez wolontariuszy. Na początku 2012 roku kampania *Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu* objęła ponad 1100 miast z 25 krajów świata, wśród kandydatów do tego tytułu znalazły się również polskie miasta – Gdańsk i Poznań.

Uzyskanie tytułu *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* jest zbiorowym osiągnięciem mieszkańców a także okazją do współpracy dla lokalnych władz, szkół, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i mediów. Działając razem, mieszkańcy miast osiągają wieloraki efekt: w sferze promocji – rozpowszechnianie idei Sprawiedliwego Handlu; oraz w sferze ekonomii – poprawa sytuacji życiowej drobnych wytwórców w krajach rozwijających się. Każdy, kto kupuje produkty wytworzone z zachowaniem zasad etyki biznesu, wspiera handel promujący zrównoważony rozwój, a tym samym ma swój udział w tworzeniu nowej rzeczywistości.

Tytuł *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* jest ukoronowaniem zaangażowania lokalnej społeczności. Dzięki niemu zyskuje ona nowe możliwości promocji swojego miasta jako zaangażowanego w realizację milenijnych celów rozwoju ONZ, takich jak wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu, stosowanie zrównoważonych metod gospodarowania zasobami naturalnymi, tworzenie globalnych partnerskich porozumień na rzecz rozwoju oraz promowanie równości płci. Udana kampania dodatkowo integruje lokalną społeczność, a dyplom oraz nowa marka dla miasta są powodem do dumy jego mieszkańców.

Oddając Państwu do ręki niniejszy przewodnik, mamy nadzieję pomóc wszystkim, którzy chcieliby rozwijać ten ruch również w Polsce.

Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

Uzyskanie statusu *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* wiąże się z osiągnięciem przez daną społeczność określonych celów, wyznaczanych i monitorowanych na poziomie krajowym. Kryteria, które należy spełnić, ubiegając się o tytuł, nie są jednolite na całym świecie, ustalają je organizacje koordynujące kampanię na danym obszarze. Do najczęściej stosowanych należy 5 kryteriów sformułowanych w Wielkiej Brytanii, gdzie kampania prowadzona jest pod nazwą *Fairtrade Towns*. W 2009 roku z inicjatywy *Polskiego Stowarzyszenia Sprawiedliwego Handlu* w nowych krajach członkowskich UE rozpoczęła się debata na temat kampanii *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu*. Rok później *Koalicja Sprawiedliwego*

Handlu w Polsce podjęła decyzję o ustaleniu poniższych kryteriów, jak również o koordynacji i promocji kampanii *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu*.

Kryteria podstawowe

- I. Utworzenie lokalnej grupy koordynującej realizację kampanii *Miasto przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*.
- II. Przyjęcie przez samorząd uchwały wspierającej Sprawiedliwy Handel i wzywającej do stosowania produktów Sprawiedliwego Handlu w trakcie lokalnych imprez i spotkań.
- III. Zapewnienie dostępności asortymentu co najmniej dwóch produktów Sprawiedliwego Handlu w lokalnych sklepach oraz punktach gastronomicznych.
- IV. Używanie produktów Sprawiedliwego Handlu w przedsiębiorstwach oraz instytucjach społecznych na danym terenie.
- V. Pozyskanie poparcia mediów oraz lokalnej społeczności dla kampanii *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu*.

Kryteria uzupełniające

Kryteria te umożliwiają czasowe obniżenie wymaganej liczby punktów sprzedaży i promocji produktów Sprawiedliwego Handlu o 1/4 w dwuletnim okresie przejściowym (więcej informacji na ten temat na kolejnych stronach przewodnika).

- VI. Uzyskanie przez co najmniej 2 szkoły (podstawowe, średnie, wyższe) lub uczelnie statusu *Szkoły/Uczelni przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu*.
- VII. Uzyskanie przez co najmniej jedną parafię lub wspólnotę religijną statusu *Wspólnoty przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu*.

Warto pamiętać, że poszczególne kryteria są równoważne a działania należy prowadzić równolegle. Uzyskanie statusu zależy od wypełnienia wszystkich kryteriów podstawowych.

Uzyskanie statusu — praktyczne wskazówki

Ważne! O tytuł *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* ubiegać się mogą nie tylko miasta, ale również gminy, powiaty, a nawet dzielnice miast.

Aby rozpocząć kampanię *Miasto przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*, zalecane jest podjęcie następujących działań:

1. **Zawiązanie grupy inicjującej kampanię.** Grupa powinna reprezentować społeczność lokalną w możliwie największym stopniu (w jej skład mogą wejść na przykład przedstawiciele władz samorządowych, organizacji pozarządowych, grup wyznaniowych, sektorów edukacji i biznesu, osoby fizyczne).
2. **Zgłoszenie udziału w kampanii** przez wypełnienie formularza rejestracyjnego na stronie miasta.fairtrade.org.pl.

Uzyskanie statusu *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* wymaga zrealizowania szeregu działań, dlatego warto nawiązać współpracę z działającymi na danym terenie organizacjami/firmami zaangażowanymi w rozwój Sprawiedliwego Handlu.

Podstawowym dokumentem dla grupy koordynującej kampanię jest z reguły plan działania, określający sposoby wypełniania poszczególnych kryteriów. Na użytek końcowego raportu grupa powinna prowadzić regularną dokumentację (np. w formie kroniki) potwierdzającą zrealizowane elementy kampanii (wydarzenia, spisy punktów sprzedaży, deklaracje firm, uchwały rady miasta). Na podstawie tej dokumentacji tworzy się raport końcowy, przekazywany organizacji przyznającej tytuł. Nominacja następuje po zweryfikowaniu dokumentacji i sprawdzeniu zawartych w niej informacji.

Tytuł *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* jest odnawiany co dwa lata i wiąże się z koniecznością przedstawienia aktualnej dokumentacji, potwierdzającej wypełnienie poszczególnych kryteriów (w szczególności kryteriów III, IV i V), oraz planu dalszego rozwoju kampanii.

Na kolejnych stronach przedstawiono praktyczne wskazówki związane z prowadzeniem kampanii.

Utworzenie lokalnej grupy koordynującej realizację kampanii Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

W skład grupy powinna wejść możliwie najszerza reprezentacja lokalnej społeczności. Grupy koordynujące najczęściej zrzeszają przedstawicieli władz lokalnych, organizacji pozarządowych, sektora edukacji, Kościołów, związków wyznaniowych oraz biznesu. Koordynatorzy kampanii tworzą plan kampanii, inspirują działania i monitorują wypełnianie kryteriów *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu* na danym obszarze.

Co jest wymagane?

- » Utworzenie grupy koordynującej składającej się z przedstawicieli lokalnej społeczności — inicjatorów kampanii na danym obszarze.
- » Zorganizowanie co najmniej dwóch wydarzeń w roku promujących Sprawiedliwy Handel, w tym jednego z okazji *Światowego Dnia Sprawiedliwego Handlu*.

Co jeszcze można zrobić?

- » Przygotować plan działania w celu realizacji poszczególnych kryteriów.
- » Regularnie spotykać się w grupie i oceniać stopień wykonania planu.

Czy wiesz, że...?

- » Najliczniejsza grupa koordynująca kampanię w pierwszym z japońskich miast Fair Trade — Kumamoto — liczyła około 300 osób.

Kryterium II

Przyjęcie przez samorząd uchwały wspierającej Sprawiedliwy Handel i wzywającej do stosowania produktów Sprawiedliwego Handlu w trakcie lokalnych imprez i spotkań

Przykłady uchwał dostępne są na stronie internetowej kampanii => miasta.fairtrade.org.pl.

Co jest wymagane?

- » Przyjęcie przez lokalne władze uchwały wspierającej Sprawiedliwy Handel.
- » Zapewnienie dostępności produktów Sprawiedliwego Handlu (herbaty, kawy, cukru, owoców itp.) w trakcie spotkań, imprez i innych wydarzeń organizowanych przez lokalne władze.
- » Wskazanie przez lokalne władze osoby (np. pracownika urzędu, radnego), która z ramienia miasta wejdzie w skład grupy koordynującej kampanię *Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu*.

Co jeszcze można zrobić?

- » Wprowadzać tematykę Sprawiedliwego Handlu i zrównoważonego rozwoju do oficjalnych dokumentów tworzonych przez władze lokalne (strategii rozwoju, planu ochrony środowiska, polityki zamówień publicznych itp.).
- » Udostępniać przestrzeń dla promocji Sprawiedliwego Handlu w bezpłatnych publikacjach miejskich (w internecie, intranecie, biuletynach itp.) i innych materiałach promocyjnych.

RM w Poznaniu podejmuje uchwałę wspierającą SH. 10.01.2012

Zapewnienie dostępności co najmniej dwóch produktów Sprawiedliwego Handlu w lokalnych sklepach oraz punktach gastronomicznych

W ciągu pierwszych dwóch lat możliwe jest zastosowanie okresu przejściowego z uwzględnieniem kryteriów VI i/lub VII.

Co jest wymagane?

- » Stworzenie listy punktów handlowych i gastronomicznych oferujących przynajmniej dwa produkty Sprawiedliwego Handlu.
- » Zachęcanie detalistów do wprowadzenia produktów Sprawiedliwego Handlu do sprzedaży.
- » Ciągłe monitorowanie dostępności produktów Sprawiedliwego Handlu na obszarze, gdzie prowadzona jest kampania.

Liczba punktów detalicznych i gastronomicznych spełniających powyższe wymagania wyznaczana jest na podstawie liczby mieszkańców danej miejscowości.

Tabela 1. Przelicznik minimalnej liczby punktów detalicznych oraz gastronomicznych oferujących produkty Sprawiedliwego Handlu.

Liczba mieszkańców	Liczba punktów handlowych	Liczba punktów gastronomicznych
Poniżej 10 000	1 sklep na każde 2 500 osób	1 punkt na każde 5 000 osób
Od 10 000 do 200 000	1 sklep na każde 5 000 osób	1 punkt na każde 10 000 osób
Powyżej 200 000	1 sklep na każde 10 000 osób	1 punkt na każde 20 000 osób

Przykład: W miejscowości liczącej 200 000 mieszkańców musi znaleźć się przynajmniej 40 sklepów oraz 20 punktów gastronomicznych oferujących produkty Sprawiedliwego Handlu.

Co jeszcze można zrobić?

- » Eksponować materiały informacyjne (ulotki, plakaty) na temat Sprawiedliwego Handlu w punktach handlowych i gastronomicznych.
- » Oznaczyć (np. za pomocą naklejek) punkty prowadzące sprzedaż produktów Sprawiedliwego Handlu.
- » Upubliczniać listy miejsc, w których dostępne są produkty Sprawiedliwego Handlu.

Kryterium IV

Używanie produktów Sprawiedliwego Handlu w przedsiębiorstwach oraz instytucjach społecznych na danym terenie

Produktem Sprawiedliwego Handlu jest każdy produkt dystrybuowany przez certyfikowane organizacje Sprawiedliwego Handlu lub oznaczony certyfikatem Fairtrade.

Co jest wymagane?

- » Udokumentowanie przypadków używania produktów Sprawiedliwego Handlu przez instytucje oświatowe i społeczne (organizacje pozarządowe, szkoły, uczelnie itd.) oraz firmy mające swoje siedziby w danej miejscowości. W każdym przypadku potrzebna jest deklaracja pisemna i dokumentacja fotograficzna obrazująca praktykę danej instytucji (minimum 5 udokumentowanych przypadków).

Co jeszcze można zrobić?

- » Zapraszać do udziału w kampanii największych pracodawców na danym obszarze.
- » Umieszczać plakaty, nalepki oraz napisy informujące o stosowaniu produktów Sprawiedliwego Handlu.
- » Informować o organizowanych wydarzeniach związanych ze Sprawiedliwym Handel, podczas których używane są produkty o etycznym pochodzeniu.

Międzynarodowy znak certyfikacyjny FAIRTRADE jest niezależną gwarancją, że oznaczony nim produkt spełnia międzynarodowe standardy Sprawiedliwego Handlu, określone przez Fairtrade International. Ich sprzedaż pozwala na poprawę warunków pracy i życia drobnych rolników i pracowników najemnych w krajach ubogiego Południa oraz ochronę środowiska naturalnego. Nabywcy, którzy przez swoje wybory konsumentkie wspierają Sprawiedliwy Handel, otrzymują produkty możliwie najwyższej jakości. Więcej informacji: www.fairtrade.net.

Pozyskanie poparcia mediów oraz lokalnej społeczności dla kampanii Miasto przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

Co jest wymagane?

- » Podjęcie współpracy z lokalnymi mediami w celu włączania ich w promocję Sprawiedliwego Handlu (np. poprzez regularne dostarczanie informacji).
- » Monitorowanie i dokumentowanie informacji na temat Sprawiedliwego Handlu pojawiających się w mediach lokalnych oraz sporządzenie dorocznego raportu ilustrującego obecność tematyki Sprawiedliwego Handlu w tych mediach.

Co jeszcze można zrobić?

- » Przygotować bazę mediów lokalnych i zaprosić dziennikarzy do współpracy.
- » Uzyskać patronat medialny dla kampanii i towarzyszących jej wydarzeń.
- » Nawiązać współpracę z biurem prasowym magistratu i biurem promocji miasta.
- » Wykorzystać media społecznościowe do rozpowszechniania informacji na temat kampanii.

Przykład współpracy z mediami — dostarczanie informacji na temat Sprawiedliwego Handlu

Przykład współpracy z mediami — konferencja prasowa Koalicji Sprawiedliwego Handlu

Kryterium VI

Uzyskanie przez co najmniej 2 szkoły (podstawowe, średnie, wyższe) lub uczelnie statusu Szkoły/Uczelni przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu

Inicjatywy wspierające Sprawiedliwy Handel często rodzą się w placówkach edukacyjnych i na uczelniach. Okazją do takich działań jest program edukacji globalnej oraz promocja zrównoważonego rozwoju. W wielu krajach, na przykład w Irlandii, tematyka Sprawiedliwego Handlu zawarta jest w podstawie programowej. To właśnie w tym kraju sformułowano wymagania prowadzące do uzyskania statusu *Szkoły/Uczelni przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu*. Kryteria dla instytucji edukacyjnych istnieją również w Polsce. Są one podobne do tych, które należy spełnić w przypadku ubiegania się o tytuł Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu. Zapytania w tej sprawie prosimy kierować na adres szkoły@fairtrade.org.pl.

Co jest wymagane?

- » Dotarcie do przedstawicieli instytucji edukacyjnych z informacją o możliwości uzyskania statusu *Szkoły/Uczelni przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu*.
- » Organizowanie działań promujących Sprawiedliwy Handel w szkołach i na uczelniach.

Co jeszcze można zrobić?

- » Zachęcać właścicieli szkolnych sklepików do wprowadzania produktów Sprawiedliwego Handlu do swojej oferty.

Uzyskanie przez co najmniej jedną parafię lub wspólnotę religijną statusu Wspólnoty przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu

Europejski ruch Sprawiedliwego Handlu jest wynikiem oddolnych inicjatyw — działań na rzecz pomocy drobnym wytwórcom z krajów Globalnego Południa. Początkowo działania te podejmowały społeczności chrześcijan działające przy parafiach i zborach. Do dziś w wielu krajach te działania bardzo aktywnie podejmują lokalne grupy chrześcijan. Przy kościołach działają wolontariaty promujące Sprawiedliwy Handel i organizujące sprzedaż produktów. Pokłosiem tych inicjatyw jest przyznanie lokalnej wspólnoty wyznaniowej statusu *Wspólnoty przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu*. Taka wspólnota prowadzi działania promocyjne i informacyjne oraz wspiera sprzedaż produktów Sprawiedliwego Handlu. Deklaracje wspólnot wyznaniowych prosimy kierować na adres wspolnoty@fairtrade.org.pl.

Co jest wymagane?

- » Prowadzenie działań edukacyjnych na temat Sprawiedliwego Handlu wśród członków wspólnoty.
- » Korzystanie przez daną wspólnotę z produktów Sprawiedliwego Handlu w trakcie lokalnych imprez i spotkań.

Co jeszcze można zrobić?

- » Uwzględniać tematykę Sprawiedliwego Handlu i zrównoważonego rozwoju w działaniach wspólnoty.
- » Propagować przykłady wspólnot zaangażowanych w promocję idei Sprawiedliwego Handlu.

Słowniczek terminów

Fair Trade (FT), czyli Sprawiedliwy Handel (SH)

Ruch na rzecz rozwoju społeczności drobnych producentów i pracowników z krajów Globalnego Południa. Działania te prowadzone są przez organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa, z udziałem konsumentów. **Do standardów SH należą:** gwarantowane ceny minimalne, premie na inwestycje rozwojowe dla lokalnych społeczności, przedpłaty, długoterminowe umowy i przestrzeganie praw człowieka. Wykluczone jest stosowanie procedur niedemokratycznych, dyskryminacja, praca dzieci, praca niewolnicza oraz niszczenie środowiska.

Przestrzeganie tych norm zapewniają **niezależne systemy certyfikacji**, zorganizowane wokół dwóch uzupełniających się nurtów: tradycyjnego, reprezentowanego przez *World Fair Trade Organization* (WFTO) (zrzeszającej organizacje i firmy działające wyłącznie na rzecz SH) oraz nurtu zapoczątkowanego w latach 90. związanego z certyfikacją produktów, reprezentowanego przez *Fairtrade International*. Podczas gdy WFTO certyfikuje organizacje i firmy członkowskie (zajmujące się wyłącznie Sprawiedliwym Handlem), potwierdzając przestrzeganie przez nie zasad Sprawiedliwego Handlu, drugi nurt nakierowany jest na certyfikację drobnych wytwórców płodów rolnych i surowców oraz oznaczanie zawierających je finalnych produktów znakiem Fairtrade, wprowadzanych na rynek także przez konwencjonalnych producentów. Znak ten jest niezależną gwarancją potwierdzającą, że w tych produktach znajdują się składniki wytworzone przy zachowaniu określonych standardów certyfikacyjnych. Jest to bardzo ważne w kontekście włączenia produktów Sprawiedliwego Handlu do oferty supermarketów i koncernów międzynarodowych.

Karta zasad Sprawiedliwego Handlu (A Charter of Fair Trade Principles)

W roku 2001 główni reprezentanci Ruchu Fair Trade na świecie uzgodnili między sobą jednolitą definicję terminu "Fair Trade" oraz przyjęli wspólną *Kartę zasad Sprawiedliwego Handlu*. Grupa sygnatariuszy przyjęła nazwę FINE (od początkowych liter skrótów organizacji: FLO, IFAT (WFTO), NEWS, EFTA). Zasady zawarte w Karcie oparte są na wieloletnich doświadczeniach wspólnych wszystkim organizacjom Sprawiedliwego Handlu. W sekcji *Warto zobaczyć* znajduje się odsyłacz do *Karty zasad Sprawiedliwego Handlu*.

Produkt Sprawiedliwego Handlu

W myśl Karty zasad SH mianem produktów Sprawiedliwego Handlu określamy wyroby dostarczone na rynek przez certyfikowane organizacje Sprawiedliwego Handlu (członków WFTO), a także oznaczone znakiem „Fairtrade” na zasadach licencji udzielanej przez Fairtrade International, co oznacza wypełnienie przez producenta standardów certyfikacyjnych.

Miasta przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu (Fair Trade Towns)

Miastem przyjaznym dla Sprawiedliwego Handlu jest każde miejsce, w którym mieszkańcy, firmy, organizacje oraz instytucje przez swoje codzienne wybory konsumenckie wspierają rynek produktów Sprawiedliwego Handlu, przyczyniając się tym samym do polepszenia sytuacji drobnych producentów, rolników i pracowników najemnych w krajach rozwijających się. Gmina, dzielnica, miasto, uzyskują status Obszaru/Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu po wypełnieniu kryteriów określonych przez polską Koalicję Sprawiedliwego Handlu i opisanych w tym dokumencie.

Szkoły/uczelnie przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

Szkoła/uczelnia przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu to placówka edukacyjna, w której prowadzona jest edukacja globalna z uwzględnieniem tematyki Sprawiedliwego Handlu oraz dostępne są produkty Sprawiedliwego Handlu. Aby uzyskać taki tytuł, należy spełnić kryteria określone przez polską Koalicję Sprawiedliwego Handlu i dostępne na stronie fairtrade.org.pl.

Wspólnoty przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu

Przez *Wspólnoty przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu* rozumiemy parafie, związki wyznaniowe lub grupy religijne, które wspierają Sprawiedliwy Handel poprzez regularne informowanie, promocję i korzystanie z produktów Sprawiedliwego Handlu. Aby uzyskać tytuł, należy pobrać deklarację woli z serwisu fairtrade.org.pl, uzupełnić ją i przesłać Koalicji Sprawiedliwego Handlu.

Koalicja Sprawiedliwego Handlu w Polsce

Koalicja Sprawiedliwego Handlu powstała 16 marca 2009 roku, aby promować ruch Sprawiedliwego Handlu na skalę ogólnopolską w sposób skoordynowany, we współpracy z krajowymi i międzynarodowymi strukturami ruchu. Koalicja dąży do zwiększania rynkowej dostępności produktów Sprawiedliwego Handlu oraz wspiera przedsiębiorstwa, organizacje, instytucje i osoby zainteresowane działaniem w ramach Sprawiedliwego Handlu. Członkami i partnerami Koalicji są organizacje pozarządowe, firmy i osoby indywidualne z całej Polski. Więcej informacji można uzyskać na stronie www.fairtrade.org.pl.

**Koalicja
Sprawiedliwego
Handlu**

Warto zobaczyć

Adresy serwisów internetowych na temat Sprawiedliwego Handlu

- » Kampania *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu* w Polsce => www.miasta.fairtrade.org.pl
- » Koalicja Sprawiedliwego Handlu => www.fairtrade.org.pl
- » Międzynarodowy ruch Fair Trade Towns => www.fairtradetowns.org
- » Fairtrade International => www.fairtrade.net
- » World Fair Trade Organization => www.wfto.com
- » Fair Trade 100% => www.facebook.com/FairTrade.100.PSSH
- » Kampania *Fair Trade Towns* w Czechach => www.fairtradovamesta.cz/english
- » Standardy Sprawiedliwego Handlu => www.fairtrade.org.pl/s13_zasady_sprawiedliwego_handlu.html
- » Karta zasad Sprawiedliwego Handlu =>

Przykłady znaków kampanii stosowanych w innych krajach

Bruce Crowther, inicjator kampanii Fair Trade Towns

“Od samego początku rozwój ruchu Fair Trade Towns przekracza najśmielsze oczekiwania twórców tej idei. Gdy liczba *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu* w Wielkiej Brytanii zbliżała się do 400, wydawało mi się, że będzie to największa krajowa kampania. Teraz wiem, że ten cel sam w sobie to za mało. Działania należy prowadzić nie tylko na poziomie krajowym, ale i międzynarodowym, aby stworzyć największą kampanię, jaką widział świat. Jej potencjał będzie olbrzymi. Te wszystkie działania mogą i powinny być użyte w celu lobbowania na rzecz sprawiedliwości w handlu, a w końcu do rozwiązania problemu biedy na świecie. Choć może to wydawać się naiwne, gdy rozpoczynaliśmy tę kampanię w Wielkiej Brytanii, miałem nadzieję, że pewnego razu tak duże miasta jak Edynburg w Szkocji uzyskają ten status. Ludzie uważali, że się mylę, ale wtedy nawet nie marzyłem, że ten Ruch rozprzestrzeni się na cały świat”.

Podsumowanie

Gdy w kwietniu 2000 roku mieszkańcy miasta Garstang ogłosili swoją miejscowość pierwszym Miastem przyjaznym dla Sprawiedliwego Handlu, zrobili to z własnej inicjatywy. Oficjalne uznanie tego tytułu przez Fairtrade Foundation w październiku 2001 roku dało początek największej międzynarodowej kampanii promocyjnej na rzecz Sprawiedliwego Handlu, organizowanej w ramach wolontariatu — *Fair Trade Towns*.

Siłą tego ruchu jest jego oddolny charakter. We wszystkich miastach, które już uzyskały tytuł *Fair Trade Town*, na przykład w Saarbrücken (Niemcy) czy Kumamoto (Japonia), deklaracje poparcia najpierw zgłaszane były przez zwykłych obywateli przed oficjalnym uznaniem tych starań przez władze i utworzeniem grupy koordynującej. W związku ze wzrostem liczby organizacji i miast aktywnie zaangażowanych w ruch Fair Trade Towns, w 2006 r. powołano międzynarodową grupę koordynatorów, których zadaniem jest dbanie o to, by kampania miała podobny charakter w każdej części świata. Kampania *Fair Trade Towns* pozostaje ruchem oddolnym, wspieranym przez wiele organizacji, i jest efektem starań wielu ludzi dobrej woli na całym świecie.

Mamy nadzieję, że kampania *Miast przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu* zostanie zainicjowana przez wiele lokalnych społeczności w naszym kraju i przeloży się na poprawę życia drobnych producentów z krajów Globalnego Południa.

MIASTO przyjazne dla
**SPRAWIEDLIWEGO
HANDLU**

MIASTA.FAIRTRADE.ORG.PL

aware&fair

Publikacja opracowana w ramach międzynarodowego projektu Aware&Fair, przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Za treści w nim zawarte odpowiada Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu „Trzeci Świat i My”. Opinie i poglądy w niej wyrażone nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.